

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania I. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanego J. K.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 stycznia 2022 r.,
zażalenia odwołującej się spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUz [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek I. (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. wniesioną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 grudnia 2020 r., mocą którego oddalono zażalenie płatnika składek na postanowienie Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 maja 2020 r. odrzucające wniesione przez niego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu Sąd odwoławczy stwierdził, że wniesiona przez płatnika składek skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Istotę sprawy stanowiło bowiem ustalenie wyższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

należnych od wnioskodawcy, to jest składek uwzględniających także umowy zlecenia zwarte między zainteresowanym a I. S.A. W konsekwencji tego, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiła kwota dodatkowej składki od wskazanych umów zlecenia, którą płatnik składek określił na 79,00 zł i nie została ona zakwestionowana przez pozostałych uczestników. Sam przychód z umów zlecenia będący podstawą naliczenia dodatkowej składki wynosił 1.619,13 zł, a więc kształtował się poniżej granicy kwoty dopuszczającej możliwość wniesienia skargi kasacyjnej. W tej sytuacji oczywistym jest, że wartość składki, stanowiącej ułamek wskazanej wyżej kwoty, nie może wynosić co najmniej dziesięć tysięcy złotych. Skoro skarga kasacyjna płatnika składek nie przekroczyła minimalnego progu wartość przedmiotu zaskarżenia wskazanego w art. 398⁶ § 2 k.p.c., to na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

W zażaleniu na powyższe postanowienie płatnik składek podniósł zarzut naruszenia: 1) art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. w związku z art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz art. 174 § 2 k.p.c., przez nieuwzględnienie zgłoszonego w zażaleniu zarzutu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym w G. i procedowanie sprawy z udziałem spółki I. (...) sp. z o.o. oraz bez udziału płatnika po dniu 2 stycznia 2020 r., co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania przez Sąd pierwszej instancji; 2) art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie, podczas gdy sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a nadto wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie przekracza kwotę 10.000,00 zł.

Wskazując na powyższe naruszenia przepisów, żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz poprzedzającego go postanowienia o oddaleniu zażalenia i postanowienia o odrzuceniu odwołania, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych, jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że poza wymienionymi kategoriami spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego), w każdej innej sprawie o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd drugiej instancji, przyjął, że w niniejszej sprawie toczącej się z odwołania płatnika składek od zaskarżonej decyzji (w odniesieniu do jednego zainteresowanego) sporne nie było podleganie ubezpieczeniom społecznym, lecz jedynie wysokość należnych składek z tytułu umów cywilnoprawnych, które to składki winny być opłacone przez pracodawcę.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że w sprawach tego rodzaju przedmiot sporu, a w konsekwencji przedmiot zaskarżenia, wynika z przyjętej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych konstrukcji uznania osoby wykonującej pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz własnego pracodawcy za jego pracownika.

W powołanym przepisie pojęcie pracownika jest rozszerzone na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy. Także w zakresie tej sfery aktywności osoba taka jest uznawana - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy, w związku z czym płatnikiem składek z tego tytułu jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej uwzględnia się jedynie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tego pracownika - art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46

oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 18 marca 2014 r., II UK 449/13, LEX 1451362; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679; z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 447/13, LEX nr 1480061; z dnia 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16, LEX nr 2279009; z dnia 16 maja 2018 r., III UK 182/17, LEX nr 2555732).

Oznacza to, że pracownik wykonujący pracę na rzecz swojego pracodawcy na podstawie umów cywilnych zawartych z osobą trzecią podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej) i na tym wyczerpuje się podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym. Ugruntowany jest zatem pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w wysokości wynikającej z przychodu uzyskanego przez pracownika na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia (lub innej umowy o świadczenie usług) wykonywanej na rzecz tego pracodawcy, dotyczy składki, gdyż przedmiotem postępowania w takiej sprawie jest jedynie ustalenie właściwej kwoty jej podstawy wymiaru (por. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, LEX nr 1713022; z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, LEX nr 2051058; z dnia 15 marca 2016 r., II UZ 57/15, LEX nr 2290408 oraz z dnia 20 kwietnia 2016 r., II UZ 1/16, LEX nr 2054096).

W takiej sprawie, dotyczącej poboru składki z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, zatem sprawie o prawa majątkowe, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107; z dnia 12 stycznia 2016 r., II UZ 37/15, niepublikowane; z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 20 września 2017 r., I UK 342/16 niepublikowane i z dnia 2 października 2018 r., I UZ 32/18, niepublikowane).

Orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest zgodne i utrwalone, co dotyczy też dopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, właśnie z uwagi na decydującą podstawę wymiaru składek, a nie odrębny tytuł ubezpieczenia. Znajduje ono potwierdzenie w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26

kwietnia 2018 r., III UZP 9/17. W uzasadnieniu uchwały podsumowano szereg orzeczeń uzasadniających tezę, że w sprawach dotyczących "przypisania pracodawcy podwyższonej składki" w wyniku zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej decyzja taka jest decyzją wymiarową i w związku z tym skarga kasacyjna w takiej sprawie jest dopuszczalna w razie przekroczenia granicy wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Nie istnieje zatem odrębny tytuł ubezpieczenia na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który mógłby stanowić przedmiot sporu przed sądem ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w (...) ustalił, że różnica w wysokości składek uiszczonych przez płatnika składek a składek, jakie winien on opłacić również z tytułu umów cywilnoprawnych, wynosi 79,00 zł. Tak wyliczona kwota stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Wypada dodać, że w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 168) stwierdzono, iż w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

W związku tym, że wskazana w skardze kasacyjnej płatnika składek wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od określonej w art. 398² § 1 k.p.c., skarga podlegała odrzuceniu przez Sąd drugiej instancji jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Wobec niedopuszczalności skargi kasacyjnej bezprzedmiotowy jest podnoszony przez żalącego się zarzut nieważności postępowania przez Sądem Okręgowym.

Nie dzieląc zarzutów i wniosków żalącego się, Sąd Najwyższy z mocy art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ orzekł jak w sentencji.